

Osvrt direktorice Vanjskopolitičke inicijative BH, Lejle Ramić-Mesihović

ČEKAJUĆI DOBRE VIJESTI USRED POLITIČKE OLUJE

Neko je nedavno kazao kako bi najbolji odgovor najavljenom referendumu u Republici Srpskoj (RS) o 9. januaru kao prazniku tog entiteta u BiH bilo pozitivno mišljenje o zvaničnoj bh. kandidaturi za članstvo u EU na zasjedanju Vijeća za opće poslove (General Affairs Council-GAC) EU 20. septembra 2016. godine. Sudeći po impulsima koji dolaze nakon posljednjih kontakata BiH sa EU, BiH bi, usred usijane referendumsko-izborne političke atmosfere, dobila toliko željenu pozitivnu poruku iz Brisela.

Umjereni optimizam

Već poznate primjedbe na procese već neko vrijeme se svode na nekoliko uobičajenih rezervi oko utjecaja mogućeg referenduma na opće reformsko raspoloženje, a često se naglašava i to kako je neophodno mehanizam koordinacije implementirati, a ne samo usvojiti. Protokol o adaptaciji SSP-a je usvojen kako je i traženo. Kako je obznanjeno na portalu posvećenom implementaciji Reformske agende, prva faza fiskalnih reformi je pri kraju. Izvještaji ukazuju na to da se provode i aktivnosti na poboljšavanju poslovnog okruženja, a BiH kao da je konačno počela ozbiljno razumijevati uputu Evropske komisije da zakoni različitih zakonodavaca koji se u BiH bave istim, ustavima dodijeljenim, pitanjima, trebaju biti usklađeni. Evropska komisija je takođe u više navrata istakla da je bitno da BiH poštuje principe SIGME kada je u pitanju reforma javne uprave, posebno aspekte koji se odnose na depolitizaciju i profesionalizaciju.

Duh i slovo procesa

Čini se da se desio taj potrebnii napredak, koji se u terminologiji ustaljenoj u institucijama EU zove „meaningful progress“. Ali, ako još ima dilema oko funkcionalnosti mehanizma koordinacije, kao drugog uslova za prihvatanje aplikacije, onda je svima jasno da je prvi pravi test upravo Upitnik. Kao što će pravi test adaptacije SSP-a biti njegovo provođenje u praksi, a ne, kako neki insistiraju, brzo potpisivanje i ratifikacija. Podsjetimo se ovdje sporazuma sa Hrvatskom o graničnim prijelazima, ali i o korištenju luke Ploče i prolaska kroz Neum.

Dobra volja dvaju strana, prenesena na papir, kasnije se u praksi sudarala sa brojnim birokratskim začkoljicama. Dakle, bitno je da kada do njih dođe u praksi još postoji volja sa obje strane da se one rješavaju.

Nije otuda teško shvatiti da VPI BiH, kao organizacija koja se dugi niz godina bavi evropskim integracijama, ovdje stoji na stanovištu kako EU konačno treba prihvatiti bh. aplikaciju za članstvo u EU i poslati joj taj dugo očekivani upitnik. Razumijemo strah onih koji kažu kako su bh. vlasti lako dogovorili uvjete, ali da će ih teško provesti u djelo. Podugačka je lista činova političke neodgovornost koja dakako nameće mjesto za oprez. Ali mi upravo zagovaramo jači nastavak procesa kako bi se dogovoreni uvjeti i izražena deklarativna volja, prije svega oko mehanizma koordinacije, testirali u praksi. Status kandidata sam po sebi ne znači mnogo, a kamoli prihvatanje aplikacije i slanje Upitnika. BiH već neko vrijeme stoji na prekretnici. Ili će zakoračiti ozbiljnije ka EU ili će se vratiti u geopolitiku primordijalnih podjela i nazadovanja. Nismo pritom naivni da vjerujemo kako će zeleno svjetlo za Upitnik obrisati sve naše strahove, dileme i poneku skrivenu namjeru.

Pogled iza kandidatskog statusa

Dovoljno o evropskim integracijama znamo kako bismo vjerovali da je sticanje kandidatskog statusa, usred egzistencijalne krize u kojoj se nalazi sama EU, dovoljno da spasi BiH od vlastitih problema. Ali postoji ipak nešto što je više i značajnije od spiska uvjeta, *checkinga* i *double checkinga*. Riječ je o duhu procesa koji se stidljivo počeo ukazivati na Balkanu i u BiH.

To nije samo proces evropskih integracija, nego prije svega proces sazrijevanja i spoznaje o zajedništvu u nevolji, o potrebi ozbiljne etničke i političke emancipacije kako bi se jednog dana počelo evropski živjeti u BiH. Aktuelna retorika zamagljuje i onesposobljava ove fragilne mogućnosti. I dakako pokušat će da ih potpuno uništi, jer stoje na putu politkama svih mogućih partikularizama. E zato je važna pozitivna poruka iz Brisela, makar i birokratski „neiskrena“ da sačuva evropski duh u BiH – makar i u promilima.

Nadamo se da će komesar za susjedstvo i proširenje Johannes Hahn odmah nakon prezentacije Paketa proširenja i Izvještaja doputovati u Sarajevo da nam preda Izvještaj o urađenom (nekada o napretku) i da ćemo brzo nakon toga Upitnik koji će Generalna direkcija za politiku susjedstva i pregovore o proširenju zajedno sa ostalim relevantnim resornim generalnim direkcijama Evropske komisije ispolirati nakon što naša aplikacija i zvanično bude prihvaćena. Ne bi bilo ni loše da EU i BiH postignu zajedničko razumijevanje i o realnom periodu potrebnom za ispunjavanje Upitnika u našoj decentraliziranoj zemlji.

Kako smo naviknuti da se u općoj političkoj kakofoniji u BiH dobre vijesti ne čuju, pogotovo onda kada se potežu identitetska pitanja, želja nam je da doprinesemo njihovoj vidljivosti. Da sveprisutnim idejama straha, mržnje, podjela probamo suprotstaviti evropsku ideju koja je u svojoj osnovi ideja zajedništva i prosperiteta.

O VPI BH:

Vanjskopolitička inicijativa BH (VPI BH; www.vpi.ba) je domaća nevladina i neprofitna organizacija, osnovana 2004. godine u Sarajevu, posvećena promišljanju međunarodnih odnosa i euro-atlantskih integracijskih procesa BiH. Cilj VPI je, pružiti pomoć državnim institucijama pri otkrivanju slabosti i promociji vrijednosti prisutnih u tim procesima, radi povećavanja efikasnosti bh. Institucija u ispunjavanju predstojećih obaveza.

septembar, 2016.
